

Міністерство освіти і науки України

Харківська національна академія міського господарства

І.А. Островський , С.Б. Тимофієва

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА  
РОБОЧА ПРОГРАММА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МАКРОЕКОНОМІКА»**

для студентів 2 курсу заочної форми навчання  
галузь знань – 1404 «Сфера обслуговування»  
напрямку підготовки – 6. 140101 «Готельно-ресторанна справа»

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» для студентів 2 курсу заочної форми навчання галузь знань – 1404 «Сфера обслуговування» напряму підготовки – 6. 140101 «Готельно-ресторанна справа» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва: уклад.: І.А. Островський, С.Б. Тимофієва – Х.: ХНАМГ, 2010 – 35 с.

Укладач : І.А. Островський, С.Б. Тимофієва

Рецензент: С.І. Штефан

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, протокол № 4 від 7.12.2009

© І.А. Островський, С.Б. Тимофієва, ХНАМГ, 2010

## Зміст

	Стор.
<b>Вступ</b>	<b>4</b>
<b>1. Програма навчальної дисципліни</b>	<b>6</b>
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	9
1.4. Рекомендована основна навчальна література	10
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	10
<b>2. Робоча програма навчальної дисципліни</b>	<b>13</b>
2.1. Структура навчальної дисципліни	13
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	14
2.3. Розподіл часу за змістовими модулями та формами навчальної роботи	21
2.4. Розподіл часу самостійної роботи	23
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	27
2.6. Порядок та критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів.	27
2.7. Інформаційно – методичне забезпечення	30
2.8. Додатки	32

## Вступ

Макроекономіка є нормативною дисципліною навчального плану, яка забезпечує фундаментальну підготовку бакалаврів з менеджменту. Досліджуючи поведінку національної економіки як цілісної системи, макроекономіка оперує такими індикаторами економічного розвитку країни, як зростання або падіння обсягів національного виробництва, рівень безробіття і темп інфляції, стан державного бюджету і платіжного балансу, курс національної валюти, державний борг. Макроекономіка будучи теоретичною базою економічної політики держави, покликана розкрити можливості суспільства в особі держави впливати на економічний розвиток країни. Володіння макроекономічними знаннями дає змогу сьогоднішнім студентам у майбутньому кваліфіковано оцінювати зміни в економічній кон'юктурі та економічній політиці держави, приймати раціональні рішення у майбутній економічній діяльності. У зв'язку з цим важливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, які могли би урахувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності; захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси; урахувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, місцеві спільноти.

Рейтингова система оцінки знань студентів є частиною нових технологій навчання, яка значною мірою відповідає новим соціально-правовим умовам. Вона спрямована на підвищення виховної ролі навчальної дисципліни, стимулює самостійну роботу студентів, спонукає їх до ініціативи. Рейтингова система містить в собі не тільки оцінку успішності навчання, але й активізує студентів на придбання заохочувальних балів, посилює соціально-психологічні стимули, враховує несумлінність у навчальні за допомогою штрафних балів. Одним з елементів рейтингової системи є тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів, який дозволяє ефективно і об'єктивно оцінювати успішність студентів.

Дисципліна «Макроекономіка» є нормативною дисципліною для підготовки бакалаврів галузь знань – 1401 «Сфера обслуговування» напряму підготовки – 6. 140101 «Готельно-ресторанна справа»

Програма дисципліни «Макроекономіка» розроблена на основі:

- Галузевого стандарту вищої освіти: ОКХ галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» напряму підготовки 6. 140101 «Готельно-ресторанна справа», 2007 р.
- Галузевого стандарту вищої освіти: ОПП галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» напряму підготовки 6. 140101 «Готельно-ресторанна справа», 2007 р.
- .- СВО ХНАМГ: Робочий навчальний план підготовки бакалаврів за напрямом напряму підготовки – 6. 140101 «Готельно-ресторанна справа», 2009 р.

Програма ухвалена кафедрою економічної теорії (протокол № 1 від 31 серпня 2009 р.) та Вченою радою факультету Економіки і підприємництва.

# 1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## 1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

### Мета та завдання вивчення дисципліни:

**Мета вивчення:** засвоєння системи економічних знань, на яких базується сучасний макроаналіз ; набуття навичок дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання.

**Предмет вивчення у дисципліні:** закономірності, що характеризують розвиток економічних систем на макроекономічному рівні, визначення механізмів державного регулювання та факторів економічного зростання.

### Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Основи економічної теорії	Мікроекономіка Зовнішньоекономічна діяльність

## 1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

**Модуль „Макроекономіка” ( 3,0 / 108 )**

**Модуль 1. Теоретична частина ( 2,0/ 72 )**

Змістові модулі (ЗМ):

**ЗМ 1. Теоретичні аспекти макроекономічного аналізу.**

Обов’язкові укрупнені навчальні елементи (теми)

Тема 1.1. Теоретичні основи макроекономіки.

1. Предмет макроекономіки. Становлення та розвиток макроекономіки.
2. Методологія макроекономічного аналізу. Функції макроекономіки.
3. Система національних рахунків: сутність, переваги та принципи побудови.

4. Методика розрахунку основних макроекономічних показників.

Тема 1.2. Ринок робочої сили. Інфляція: причини, види, вимір і наслідки.

1. Ринок праці, його рівновага: класичний і кейнсіанський підходи.
2. Безробіття, його причини, види, показники. Соціально-економічні наслідки безробіття.
3. Інфляція: сутність, види і показники.
4. Соціально-економічні наслідки інфляції. Стагфляція.

## **ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання.**

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи (теми)

Тема 2.1. Сукупний попит та сукупна пропозиція.

1. Сукупний попит: сутність, крива, цінові та нецінові фактори.
2. Сукупна пропозиція, особливості її кривої. Цінові , нецінові фактори та їх вплив на криву сукупної пропозиції.
3. „Сукупний попит – сукупна пропозиція” як модель макроекономічної рівноваги.

Тема 2.2. Споживання, заощадження і інвестиції.

1. Споживання і заощадження як функції доходу.
2. Кейнсіанська концепція споживання.
3. Модель „заощадження – інвестиції” як модель макроекономічної рівноваги.
4. Державна інвестиційна політика і її вплив на розвиток національної економіки.

Тема 2.3. Проблеми макроекономічної рівноваги. Національний ринок та його рівновага.

1. Макроекономічний кругообіг в умовах ринку.
2. Сукупні витрати і рівноважний ВВП.
3. Простий мультиплікатор витрат. Сукупні витрати і потенційний ВВП.
4. Зміст та структура національного ринку. Загальна економічна

рівновага Л.Вальраса. Класична і кейнсіанська моделі рівноваги на ринку благ (товарів та послуг).

Тема 2.4. Кон'юктурні коливання та економічне зростання.

1. Сутність, типи і вимір економічної динаміки. Економічні цикли, його фази.
2. Основні засади теорії економічного зростання.
3. Моделі економічного зростання.

### **ЗМ 3. Економічні функції держави.**

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи (теми)

Тема 3.1. Державне регулювання макроекономічних процесів.

1. Роль держави в макроекономічному кругообороті.
2. Вплив держави на економічну рівновагу, її економічні функції.

Тема 3.2. Фіскальна політика держави.

1. Фіскальна політика, її сутність та види.
2. Фіскальна політика і державний бюджет

Тема 3.3. Грошово-кредитна політика держави.

1. Грошовий ринок і грошовий мультиплікатор.
2. Грошово-кредитне регулювання, його особливості в Україні.

Тема 3.4. Зайнятість та соціальний захист населення.

1. Поняття і форми зайнятості.
2. Державне регулювання зайнятості.
3. Проблеми нерівності у розподілі доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Держава як суб'єкт соціального захисту населення.

Тема 3.5. Макроекономічна політика у відкритій економіці.

1. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці.
2. Рівновага товарного, грошового та зовнішнього ринків, Модель Манделла – Флемінга для малої відкритої економіки.

**Модуль 2. Курсова робота**

**( 1,0 / 36 )**



### 1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності виробнича, Соціально-виробнича, Соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
<p><i>Репродуктивний рівень.</i>  <b>Ураховувати</b> основні економічні закони у процесі професійної діяльності.</p>	Виробнича	Організаційна
<p><i>Алгоритмічний рівень.</i>  <b>Обґрунтовувати</b> можливості економії ресурсів, визначивши ефективність їх використання на основі стандартних методик.  <b>Критично оцінювати</b> економічні явища.  <b>Знати</b> сутність явищ і процесів реального світу, свідомо використовувати наукові знання у пізнавальній і професійній діяльності.  <b>Захищати</b> інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси.  <b>Орієнтуватись</b> у глобальних проблемах економічного розвитку світо господарських зв'язків, інтеграції України в систему міжнародного поділу праці.</p>	Виробнича	Планувальна
<p><i>Евристичний рівень.</i>  <b>Враховувати</b> соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, громадськість.</p>	Соціально-виробнича	Проектувальна

#### **1.4. Рекомендована основна навчальна література**

1. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича . – К.: Знання, 2004. – 851 с.
2. Панчишин С. Макроекономіка : Підручник . - К.: Либідь, 2001. – 614 с.
3. Перехідна економіка : Підручник / за ред. В.М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
4. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – 2 –ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
5. Селищев А.С. Макроэкономика. СПб.: Питер, 2001. – 448 с.
6. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля „ Макроекономіка” (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест). Для студентів усіх форм навчання спеціальностей «Економіка підприємства», «Облік і аудит» та «Менеджмент організацій». / Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Х.:ХНАМГ, 2007 – 51с.
7. Практикум з курсу макроекономіки ( основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів денної форми навчання напрямів «Економіка підприємства», «Облік і аудит» та «Менеджмент організацій». / Укл. Решетило В.П.– Х.:ХНАМГ, 2007.– 61 с.
8. Островський І.А. Тимофієва С.Б. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання курсової роботи з дисципліни „Макроекономіка” для студентів 1 курсу денної форми навчання напрямів підготовки: 6.030601 „Менеджмент” та 6.140101 „Готельно-ресторанна справа” та 2 курсу заочної форми навчання напрямку підготовки „Менеджмент”. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 101с.

#### **1.5. Анотації програми навчальної дисципліни**

##### ***Макроекономіка***

**Мета вивчення** : засвоєння системи економічних знань, на яких базується сучасний макроаналіз ; набуття навичок дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом

використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання.

**Предмет дисципліни :** закономірності, що характеризують розвиток економічних систем на макроекономічному рівні, визначення механізмів державного регулювання та факторів економічного зростання.

**Змістовні модулі :** теоретичні основи макроекономіки; макроекономічний кругообіг в умовах ринку; економічні функції держави; макроекономічна політика у відкритій економіці та економічне зростання.

### ***Макроэкономика***

**Цель изучения:** усвоение системы знаний, на которых базируется современный макроанализ; приобретение навыков исследования агрегированных показателей экономического и социального развития национальной экономики путём использования универсального инструментария и макроэкономического моделирования.

**Предмет дисциплины:** закономерности, характеризующие развитие экономических систем на макроэкономическом уровне, определение механизмов государственного регулирования и факторов экономического роста.

**Модули содержания:** теоретические основы макроэкономики; макроэкономический кругооборот в условиях рынка; экономические функции государства; макроэкономическая политика в открытой экономике и экономический рост.

### ***Macroeconomics***

**The purpose of studying:** learning the systems of knowledge on which modern macroanalysis is based, mastering the of aggregate indices researching for economic and social development of national economy using universal set of tools as well as macroeconomic modeling.

**The content of the subject:** the laws inherent to economic systems development in macroeconomics, determining the techniques for state regulation and factors of economic growth.

**The modules of the content:** the theoretical fundamentals of macroeconomics; macroeconomical circulation at the market; economic functions of the state; economic policy for open economy and economic growth.

## 2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 2.1. Структура навчальної дисципліни «Макроекономіка»

Призначення: підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3,5  Загальна кількість годин – 108  Змістових модулів – 3	Галузь знань – 1401 «Сфера обслуговування»  Напрямок підготовки – 6. 140101 «Готельно- ресторанна справа»  Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр	Нормативна  Рік підготовки 2-ий Семестр – 3  Аудиторні заняття: 16 год. Лекції – 6 год. Практичні заняття – 10 год.  Самостійна робота – 92 год.: в т.ч. курсова робота – 36 год.  Види підсумкового контролю: екзамен – 3 семестр.

**Примітка:** співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 14,8 % до 85,2 %.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Лекційний матеріал дає студентіві основу знань з тих, чи інших проблем мікроекономічного аналізу орієнтує студентів у різноманітті навчальної літератури. Метою практичних занять – є поточна перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з окремих тем дисципліни, які винесені на семінари. Крім цього на практичних заняттях передбачається проведення комплексно-модульного контролю, тобто перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу кількох тем курсу. На практичні заняття виносяться найважливіші й найскладніші питання дисципліни. При підготовці до практичних занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідної теми, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Далі доцільно звернутися до вивчення рекомендованої літератури відповідно до певної теми.

Велике значення у процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів, завдання самостійної роботи є також отримання більш глибоких знань, як результат вивчення додаткових літературних джерел.

Робоча програма, матеріали для проведення лекційних, практичних та розподіл часу за змістовими модулями та формами роботи розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

## **2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.**

Вивчаючи макроекономіку студенти повинні засвоїти систему економічних знань, на яких базується сучасний макроекономічний аналіз ; набути навички дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання.

Пристаюючи до вивчення дисципліни «Макроекономіка» студенти повинні познайомитися з програмою навчальної дисципліни, досягнути її структуру та основні методи й форми навчання. Уявити основні види і форми контролю знань, умінь і навичок.

Тематичний план дисципліни «Макроекономіка» складається із трьох змістових модулів, кожен з яких включає певні навчальні елементи та питання, які розкривають механізм макроекономічного аналізу.

**Модуль      *Макроекономіка*      ( 3,0 / 108 )**

***Модуль 1   Макроекономіка ( теоретична частина )      ( 2 / 72 )***

Змістові модулі (ЗМ):

***ЗМ 1. Теоретичні аспекти макроекономічного аналізу.***

Навчальні елементи (теми)

**Тема 1.1. Теоретичні основи макроекономіки.**

*1. Предмет макроекономіки. Становлення та розвиток макроекономіки.* Вступ до макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук.

Суперечність між суспільними потребами та економічними ресурсами — головна проблема суспільства. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки.

*2. Об'єкт і предмет макроекономіки.* Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

*3. Методологія макроекономічного аналізу. Функції макроекономічного аналізу.* Моделювання як основний метод макроекономічного аналізу. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних.

*4. Система національних рахунків: сутність, переваги та принципи побудови.* Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональні одиниці, сектори, рахунки, економічні операції.

*5. Методика розрахунку основних макроекономічних показників.* Основні макроекономічні показники. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП. Визначення зміни реального ВВП при стабільних цінах та в умовах інфляції.

**Тема 1.2. Ринок робочої сили. Інфляція: причини, види , вимір і показники.**

*1. Ринок праці, його рівновага: класичний і кейнсіанський підходи .* Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці.

Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці.

*2. Безробіття, його причини, види, показники. Соціально-економічні наслідки безробіття. Зайнятість і безробіття. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний ВВП. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття.*

*3. Інфляція: сутність, види і показники. Інфляція та її наслідки. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат, очікувана та неочікувана інфляція.*

*4. Соціально-економічні наслідки інфляції. Стагфляція.*

## **ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання.**

Навчальні елементи (теми)

### **Тема 2.1. Сукупний попит та сукупна пропозиція.**

*1. Сукупний попит: сутність, крива, цінові та нецінові фактори. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву.*

*2. Сукупна пропозиція, особливості її кривої. Цінові , нецінові фактори та їх вплив на криву сукупної пропозиції. Сукупна пропозиція. Сутність сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція. Крива сукупної пропозиції в довгостроковому періоді. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові чинники сукупної пропозиції.*

*3. „Сукупний попит – сукупна пропозиція” як модель макроекономічної рівноваги. Довгострокова та короткострокова рівновага. Порушення подвійної рівноваги сукупним попитом та механізм її відновлення. Порушення подвійної рівноваги сукупною пропозицією та механізм її відновлення.*



## **Тема 2.2. Споживання, заощадження і інвестиції.**

- 1. Споживання і заощадження як функції доходу.* Функція споживання. Споживання як функція наявного доходу. Графік споживання та заощадження.
- 2. Кейнсіанська концепція споживання.* Психологічний закон Кейнса. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Ініційоване споживання. Функція споживання з урахуванням фактора часу.
- 3. Модель „заощадження – інвестиції” як модель макроекономічної рівноваги.* Заощадження і інвестиції. Класичний підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Структура заощаджень та їх трансформація в інвестиції.
- 4. Державна інвестиційна політика і її вплив на розвиток національної економіки.* Інвестиційні функції: кейнсіанська, класична. Функція інвестицій у житлове будівництво. Функція інвестицій у запаси. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

## **Тема 2.3. Проблеми макроекономічної рівноваги. Національний ринок та його рівновага.**

- 1. Макроекономічний кругообіг в умовах ринку.* Економічний кругообіг в умовах чистого ринку. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і підприємствами на ринку ресурсів та на ринку продуктів. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу.
- 2. Сукупні витрати і рівноважний ВВП.* Визначення рівноважного ВВП на основі методу „видатки — випуск”. Фактичні та заплановані видатки. Модель „кейнсіанський хрест”. Визначення рівноважного ВВП за методом „вилучення — ін'єкції”. Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу.

*3. Простий мультиплікатор витрат. Сукупні витрати і потенційний ВВП. Сутність і кількісна визначеність мультиплікатора витрат. Механізм мультиплікації автономних витрат. Графічний аналіз ефекту мультиплікатора. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.*

*4. Зміст та структура національного ринку. Загальна економічна рівновага Л.Вальраса. Класична і кейнсіанська моделі рівноваги на ринку благ (товарів та послуг). Національний ринок. Національні заощадження. Попит на запозичення. Пропозиція заощаджень. Передумови, головні завдання та зміст моделі загальної рівноваги Вальраса. Модель „кейнсіанський хрест”. Модель IS. Крива IS. Модель рівноваги на ринку благ Дж. Хікса. Мультиплікатор державних витрат. Мультиплікатор податків. Заплановані витрати.*

## **Тема 2.4. Кон’юнктурні коливання та економічне зростання.**

*1. Сутність, типи і вимір економічної динаміки. Економічні цикли, його фази. Сутність економічної динаміки. Графічний та вербальний аналіз фаз економічного циклу.*

*02. Основні засади теорії економічного зростання. Сутність і форми економічного зростання. Джерела економічного зростання.*

*3. Моделі економічного зростання. Кейнсіанська теорія економічного зростання. Модель економічного зростання Є. Домара. Модель економічного зростання Р. Харрода. Неокласична теорія економічного зростання. Модель Солоу, її передумови, чинники та висновки.*

## **ЗМ 3. Економічні функції держави.**

Навчальні елементи (теми)

### **Тема 3.1. Державне регулювання макроекономічних процесів.**

*1. Роль держави в макроекономічному кругообороті. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки.*

Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг.

*2. Вплив держави на економічну рівновагу, її економічні функції.* Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом «видатки — випуск». Державні та національні заощадження. Модель економічної рівноваги за методом «вилучення — ін'єкції» на базі сукупних і приватних інвестицій.

### **Тема 3.2. Фіскальна політика держави.**

*1. Фіскальна політика, її сутність та види.* Стимулювальна та стримувальна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделі «сукупний попит — сукупна пропозиція». Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Наслідки стимулювальної податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету.

*2. Фіскальна політика і державний бюджет.* Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості. Суперечність між стабілізаційною та бюджетною функціями фіскальної політики. Концепції збалансування державного бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Державний борг та ефекти витіснення. Емісійне фінансування бюджетного дефіциту та його наслідки.

### **Тема 3.3. Грошово-кредитна політика держави.**

*1. Грошовий ринок і грошовий мультиплікатор.* Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.

*2. Грошово-кредитне регулювання, його особливості в Україні.* Монетаристська теорія як теоретична база монетарної політики. Кількісне рівняння як концептуальна основа монетаристської теорії. Передатний механізм монетарної політики. Основні методи монетарної політики. Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція. Модель „ $IS-LM$ ” як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої  $IS$  та її рівняння. Обґрунтування кривої  $LM$  та її рівняння. Модель „ $IS-LM$ ” як аналітичний засіб макроекономічної політики

### **Тема 3.4. Зайнятість та соціальний захист населення.**

*1. Поняття і форми зайнятості.* Ефективна зайнятість. Фактична зайнятість. Економічно активне населення. Стандартна зайнятість. Часткова зайнятість. Само зайнятість. Випадкова зайнятість. Тимчасова зайнятість.

*2. Державне регулювання зайнятості.* Стимулювальна політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

*3. Проблеми нерівності у розподілі доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Держава як суб'єкт соціального захисту населення.* Економічна нерівність та політика соціального захисту населення. Крива Лоренца як графічна модель фактичного розподілу доходів. Чинники, які зумовлюють

нерівність у первинних доходах. Бідність та прожитковий мінімум. Державна система соціального захисту населення: соціальні гарантії, соціальна допомога, соціальне страхування.

### **Тема 3.5. Макроекономічна політика у відкритій економіці.**

*1. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці.* Мала відкрита економіка. Велика відкрита економіка. Вплив чистого експорту на обсяг національного виробництва.

*2. Рівновага товарного, грошового та зовнішнього ринків, Модель Манделла – Флемінга для малої відкритої економіки.* Передумови побудови моделі Манделла – Флемінга. Рівноважна модель Манделла – Флемінга для відкритої економіки. Порівняльний аналіз грошово—кредитної, фіскальної та зовнішньоторговельної політики при плаваючому і фіксованому обмінному курсах.

### **Модуль 2. Курсова робота**

**( 1,0 / 36)**

#### **2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента.**

Запропонований розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи відповідає навчальним планам підготовки бакалаврів за напрямом підготовки: 6.140101 „Готельно-ресторанна справа” заочної форми навчання.

Таблиця 2.3.1. Розподіл часу за змістовими модулями.

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем.,Пр.	Лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
<b>Модуль «Макроекономіка»</b>	<b>3,0 \108</b>	<b>6</b>	<b>10</b>	<b>-</b>	<b>92</b>
<i>Модуль I. Теоретична частина</i>	<i>2,0 / 72</i>	<i>6</i>	<i>10</i>	<i>-</i>	<i>56</i>

Продовження табл.

<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>
ЗМ 1. Теоретичні основи макроекономічного аналізу.	0,5 / 18	2	3	-	13
ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання.	0,5 / 18	2	3	-	13
ЗМ 3. Економічні функції держави.	1,0 / 36	2	4	-	30
<b>Модуль II. Курсова робота</b>	<b>1,0 / 36</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>36</b>

Таблиці 2.3.2. Розподіл часу лекційного курсу (заочна форма навчання).

<b>Зміст</b>	<b>Кількість годин за напрямом підготовки (шифр, аббревіатура)</b>
	<b>6.140101 Готельно-ресторанна справа</b>
<b>1</b>	<b>2</b>
<b>ЗМ 1. Теоретичні аспекти макроекономічного аналізу.</b>	<b>2</b>
1.1. Теоретичні основи макроекономіки	1
1.2. Ринок робочої сили. Інфляція: причини, види, вимір і показники.	1
<b>ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання.</b>	<b>2</b>
2.1. Сукупний попит та сукупна пропозиція	0,5
2.2. Споживання, заощадження і інвестиції.	0,5
2.3. Проблеми макроекономічної рівноваги. Національний ринок та його рівновага.	0,5
2.4. Кон'юктурні коливання та економічне зростання.	0,5
<b>ЗМ 3 Економічні функції держави.</b>	<b>2</b>
3.1. Державне регулювання макроекономічних процесів.	-
3.2. Фіскальна політика держави.	0,5
3.3. Грошово-кредитна політика держави.	0,5
3.4. Зайнятість та соціальний захист населення.	0,5
3.5. Макроекономічна політика у відкритій економіці.	0,5
<b>РАЗОМ</b>	<b>6</b>

Таблиця 2.3.3. Розподілу часу практичних занять (заочна форма навчання).

Зміст	Кількість годин за напрямом підготовки (шифр, аббревіатура)
	<b>6.140101</b> <b>Готельно-ресторанна справа</b>
<b><i>ЗМ 1. Теоретичні аспекти макроекономічного аналізу.</i></b>	<b>3</b>
1.1. Теоретичні основи макроекономіки	1,5
1.2. Ринок робочої сили. Інфляція: причини, види , вимір і показники.	1,5
<b><i>ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання.</i></b>	<b>3</b>
2.1. Сукупний попит та сукупна пропозиція	1
2.2. Споживання, заощадження і інвестиції.	1
2.3. Проблеми макроекономічної рівноваги. Національний ринок та його рівновага.	0,5
2.4. Кон'юнктурні коливання та економічне зростання.	0,5
<b><i>ЗМ 3 Економічні функції держави.</i></b>	<b>4</b>
3.1. Державне регулювання макроекономічних процесів.	0,5
3.2. Фіскальна політика держави.	1
3.3. Грошово-кредитна політика держави.	1
3.4. Зайнятість та соціальний захист населення.	0,5
3.5. Макроекономічна політика у відкритій економіці.	1
<b>РАЗОМ</b>	<b>10</b>

#### 2.4. Організація самостійної роботи студентів.

У процесі опанування модуля «Макроекономіка» окрім лекційних та практичних занять (які є аудиторною роботою) значна роль належить самостійній роботі студентів. Самостійна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем макроекономічного

аналізу. Значною, особливо для студентів заочної форми навчання, є роль самостійної роботи студентів у підготовці до поточного і підсумкового контролю знань й умінь.

На самостійну роботу відповідно навчального плану підготовки бакалаврі Заочної форми навчання за напрямом: 6.140101 „Готельно-ресторанна справа” припадає 92 години., із них 36 на курсову роботу. У таблиці 2.4.1. подано розподіл часу самостійної роботи за змістовими модулями та формами роботи.

Таблиця 2.4.1. Розподіл часу самостійної роботи за її формами

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
<b><u>Модуль 1. Теоретична частина</u></b>	<b>56</b>	
<b>ЗМ 1. Теоретичні аспекти макроекономічного аналізу.</b>	<b>13</b>	
1.Огляд основної та додаткової літератури.	3	Конспект
2.Вивчення категоріального апарату змістового модулю.	2	Конспект
3.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань.	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
4.Розв’язання типових задач змістового модулю.	2	Рішення у зошиті для практичних занять
5.Самостійна підготовка питань: „Макроекономіка як наука	4	Конспект
<b>ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання.</b>	<b>13</b>	
1.Огляд основної та додаткової літератури.	2	Конспект
2.Вивчення категоріального апарату змістового модулю.	2	Конспект
3.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
4.Розв’язання типових задач змістового модулю.	2	Рішення у зошиті для практичних занять
5.Самостійна підготовка питань: „Макроекономіка як наука”. „Функція споживання з урахуванням фактора часу”. Функція інвестицій у житлове будівництво”. „Модель Солоу”.	5	Конспект
<b>ЗМ 3. Економічні функції держави.</b>	<b>30</b>	
1.Огляд основної та додаткової літератури.	4	Конспект
2.Вивчення категоріального апарату змістового модулю.	4	Конспект
3. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань.	6	Відповіді у зошиті для практичних занять



Продовження табл.

1	2	3
4.Розв'язання типових задач змістового модулю.	6	Рішення у зошиті для практичних занять
5. Самостійна підготовка питань: „Зміст моделі Манделла – Флемінга рівноваги трьох ринків: благ, грошового та зовнішнього у системі координат $Y - i$ ”. „Особливості моделі IS – LM для відкритої економіки”. „Порівняльний аналіз основних теорій зовнішньої торгівлі. Переваги України відносної її торговельних партнерів”.	10	Конспект
<b><u>Модуль 2. Курсова робота</u></b>	<b><u>36</u></b>	
<b>ЗМ 1.</b> Вивчення літератури та затвердження плану курсової роботи	6	Індивідуальна співбесіда ( 1 процентовка)
<b>ЗМ 2.</b> Обговорення теоретичної, прикладної частин та написання курсової роботи	24	Індивідуальна співбесіда ( 2 процентовка)
<b>ЗМ 3.</b> Подання курсової роботи на рецензування. Захист курсової роботи після виправлення зауважень	6	Відповідно встановленого графіку
<b>РАЗОМ</b>	<b>92</b>	

Самостійна робота при вивченні модуля «Макроекономіка» передбачає виконання індивідуального завдання, а саме написання курсової роботи.

Метою курсової роботи є поглиблення і закріплення теоретичних знань з макроекономічного аналізу і набуття студентами вмінь пов'язувати свої теоретичні знання з практикою. Написання курсової роботи дає змогу студенту навчитися самостійно використовувати і узагальнювати теоретичні положення та інформаційні матеріали, формулювати власні погляди стосовно невирішених проблем і обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх розв'язання.

При підготовці курсової роботи студентам необхідно враховувати наступні міркування :

по-перше, курсова робота з макроекономіки має бути цілком підпорядкована з'ясуванню питань розбудови ринкової економіки, закономірностей її розвитку в Україні;

по-друге, зміст курсової роботи має відповідати сучасним вітчизняним та світовим досягненням макроекономічної теорії та практики;

по-третє, увесь процес підготовки письмової роботи повинен бути підпорядкований діяльності майбутнього фахівця у галузі міського господарства.

Основними етапами виконання курсової роботи є :

1. Вибір теми та визначення завдань дослідження.
2. Вивчення літературних джерел, збирання та обробка інформації.
3. Складання плану роботи.
4. Написання та оформлення курсової роботи.
5. Захист роботи.

Відповідно до змісту модуля «Макроекономіка» на курсову роботу припадає 36 годин самостійної роботи.

Захист і оцінка курсової роботи з макроекономіки – це певний підсумок самостійної роботи студента, свідчення його здатності до самоорганізації. За час виконання письмової роботи студент набуває навичок самостійного пошуку необхідного інформаційного матеріалу за визначеними літературними джерелами. Він має можливість оцінити свої наукові здібності, зробити висновки стосовно своїх теоретичних економічних переконань.

Одночасно підготовка курсової роботи з макроекономіки – це набуття студентом необхідних орієнтирів щодо організації самостійної роботи у вищих навчальних закладах, а також виконання у подальшому дипломної роботи за обраною спеціальністю.

**Примітка:** Тематика курсових робіт та методичні поради до її виконання докладно розглянуті у наступних виданнях:

- „Методичних вказівках до виконання курсової роботи з модуля „Макроекономіка”/ Укл: Є.П. Данильченко, І.А. Островський, С.Б. Тимофієва., О.А.Шекишев. - Харків: ХНАМГ, 2007 – 25 с.
- Островський І.А. Тимофієва С.Б. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання курсової роботи з дисципліни „Макроекономіка” для студентів 1 курсу денної форми навчання напрямів підготовки: 6.030601 „Менеджмент” та 6.140101 „Готельно-ресторанна справа” та 2 курсу заочної форми навчання напряму підготовки „Менеджмент”. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 101 с.

## 2.5. Засоби контролю та структура залікового кредит

Таблиця 2.5.1. Засоби і форми поточного контролю

Види контролю та їх стислий зміст	Обсяг у годинах	
	Денне навчання	Заочне навчання
1. Тестування		1,0
2. Виконання та захист курсової роботи		36,0

Таблиця 2.5.2. Засоби і форми підсумкового контролю

Види контролю та їх стислий зміст
1. Іспит за екзаменаційними білетами, які включають два теоретичні питання і задачі.

## 2.6. Порядок та критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів.

Педагогічний контроль є обов'язковим елементом навчання як складової процесів освіти, пізнання. Контроль – це система перевірки і оцінювання результатів навчання, тобто контроль знань, умінь і навичок студентів як результату вивчення модуля „Макроекономіка”. Практика і чисельні наукові дослідження підтверджують стимулюючу роль різноманітних видів контролю у мотиваційній поведінці студентів.

Для визначення рівня знань, умінь і навичок студентів при вивченні модуля „Макроекономіка” використовуються наступні форми і методи контролю:

- Поточний контроль за результатами самостійного вивчення кожного змістового модуля передбачає виявлення рівня засвоєння студентом-заочником лекційного матеріалу і вміння використовувати його для вирішення практичної ситуації, приводиться на практичних заняттях

підчас сесії у вигляді письмової роботи, яка передбачає тестування і розв'язання задач (Приклад завдання поточного контролю Додаток 1).

- Оцінювання роботи студентів на практичних заняттях, передбачає оцінку систематичності та активності роботи студента при обговоренні питань тієї чи іншої теми.
- Підсумковий контроль. За умовами кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускаються студенти заочної форми навчання, які написали і захистили курсову роботу, відвідували лекційні та практичні заняття. Підсумковий контроль здійснюється за екзаменаційними білетами у письмовій формі у четвертому семестрі (Приклад екзаменаційного білету Додаток 2).

Одним з елементів рейтингової системи є тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів, який дозволяє ефективно і об'єктивно оцінювати успішність студентів є тестовий контроль.

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу. *Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.* Прості альтернативні тест-завдання оцінюються 1 бал. Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації оцінюються в 2 бали. Тестові завдання з множинним вибором за принципом кумуляції оцінюються в 2 бали. Тестові завдання з множинним вибором за принципом циклічності оцінюються в 2 бали. Тестові завдання за принципом подвійної альтернативи оцінюються в 2 бали. Тестові завдання на відповідність (на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків і знання термінології, позначень, методик тощо. Оцінюються в 2 бали одна правильна відповідь. Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку оцінюються в 5 балів. Тестові завдання, побудовані за принципом запитань із

множинними відповідями. Тестові завдання з множинними відповідями „правильно-неправильно” оцінюються в 5 балів.

Тестові завдання на визначення причинної залежності оцінюються такі тест завдання в 5 балів.

*Тест-задачі* передбачають перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, уміння робити економічні висновки й прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів у певних виробничих ситуаціях. Оцінюються такі тест-завдання в 5 балів.

*Графічні завдання* передбачають перевірку навиків графічного мислення та вміння образно представляти ту чи іншу вербальну ситуацію. Оцінюються залежно від складності завдання (графіку) від 3 до 7 балів.

*Тестові завдання відкритого типу* передбачають вільні відповіді. Оцінюються – в 1 бал - одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо. При написанні формул 3—5 балів в залежності від складності формул.

*Розв'язання задач* передбачає перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, уміння робити економічні висновки та прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів в певних виробничих ситуаціях. Оцінюються такі завдання від 5 до 10 балів, в залежності від складності задачі.

Отримані при вимірюванні різними методами й за різні види робіт (написання та захист контрольних робіт, розв'язання задач, результати тестування) оцінки, бали, відсотки складають врешті комплексну підсумкову (екзаменаційну) оцінку.

Студент отримує оцінку „відмінно”, якщо він засвоїв основні поняття і категорії; вільно оперує необхідним науковим матеріалом; може самостійно аналізувати фактичний та науковий матеріал і робити узагальнення; може проаналізувати теорії, погляди, факти, що відображені в літературі; вільно володіє матеріалами; дає обґрунтовані відповіді на всі питання.

Студент отримує оцінку „добре”, якщо він засвоїв поняття, але в ряді випадків є неточності; оперує необхідним матеріалом, але зустрічаються неточності; може самостійно аналізувати фактичний матеріал, але узагальнення

викликає труднощі; дає відповіді на всі питання, але проблеми висвітлюються не повністю; відповіді дає на всі питання, але матеріал одного з питань не повністю розкриває проблему, є неточності.

Студент отримує оцінку „задовільно”, якщо він засвоїв поняття і категорії нечітко, не послідовно; відчувається недолік знання наукового і фактичного матеріалу; може переказати учбовий матеріал з елементами практичного аналізу; відповіді на запитання дає не повні, допускає вагомі помилки.

Студент отримує оцінку „незадовільно”, якщо він не засвоїв основні поняття й категорії; не знає наукового і фактичного матеріалу; може лише переказувати учбовий матеріал; не може обґрунтувати відповіді на жодне питання; не може відповісти на питання екзаменаційних білетів

## 2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
<b>1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)</b>	
1. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851 с.	1 – 3
2. Панчишин С. Макроекономіка: Підручник.-К.,2001	1 – 3
3. Савченко А.Г. Макроекономіка Підручник. – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.	1 – 3
<b>2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)</b>	
1. Перехідна економіка:Підручник /За ред.В.М.Гейця.-К.,2003	2
2. Селищев А.С. Макроэкономика. – СПб.: Питер, 2001. – 448 с.	1 – 3
3. Тарасевич Л.С. Макроэкономика. – М.: Юрайт-Издат, 2003. – 650 с.	1 – 3
4. Тітьонко О.М. Система макроекономічного рахівництва. – К.: КНЕУ, 2002. – 188 с.	1
<b>3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)</b>	
1. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля «Макроекономіка» (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест). Для студентів усіх форм навчання спеціальностей «Економіка підприємства», «Облік і аудит» та «Менеджмент організацій». / Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Х.:ХНАМГ, 2007 – 51с.	1 – 3

1	2
2. Практикум з курсу макроекономіки ( основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів денної форми навчання напрямів «Економіка підприємства», «Облік і аудит» та «Менеджмент організацій». / Укл. Решетило В.П. – Х.:ХНАМГ, 2007.– 61 с.	1 – 3
3. Островський І.А. Тимофієва С.Б. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання курсової роботи з дисципліни «Макроекономіка» для студентів 1 курсу денної форми навчання напрямів підготовки: 6.030601 «Менеджмент» та 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 2 курсу заочної форми навчання напряму підготовки «Менеджмент». – Харків: ХНАМГ, 2009. – 101 с.	1 – 3
<b>4. Ресурси інтернет</b>	
Цифровий репозиторій ХНАМГ: <a href="http://eprints.ksame.kharkov.ua">http://eprints.ksame.kharkov.ua</a> .	1 – 3
5. <a href="http://www.bank.gov.ua">http://www.bank.gov.ua</a>	2, 3
6. <a href="http://www.kmu.gov.ua">http://www.kmu.gov.ua</a>	2, 3
7. <a href="http://www.me.gov.ua">http://www.me.gov.ua</a>	2, 3
8. <a href="http://www.minfin.gov.ua">http://www.minfin.gov.ua</a>	2, 3
9. <a href="http://www.ssmc.gov.ua">http://www.ssmc.gov.ua</a>	2, 3
10. <a href="http://www.ukrstat.gov.ua">http://www.ukrstat.gov.ua</a>	1 – 3
11. <a href="http://www.worldbank.org.ru">http://www.worldbank.org.ru</a>	2, 3

## 2.8. Додатки

Додаток 1.

### *Модуль «Макроекономіка». Завдання поточного контролю*

#### **Варіант 1.**

#### **I. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв**

А. Пропозиція грошей

Б. Грошова база

В. Автоматичні стабілізатори

Г. Політика дешевих грошей

Д. Об'єкт оподаткування.

1. Заходи зі збільшення пропозиції грошей у країні.
2. Показник, який містить готівку на руках у населення і банківські резерви.
3. Кількість грошей, наявна у національній економіці на певний момент часу.
4. Автоматичні чисті податки, які обернено впливають на ВВП і в такий спосіб можуть стабілізувати економіку країни.
5. Величина, на яку мають скоротитися сукупні видатки, щоб зменшити рівноважний ВВП до рівня повної зайнятості.
6. Усе те, з чого стягується податок (заробітна плата, прибуток підприємств, кількість землі тощо)

#### **II. Графічні тестові завдання**

1. Дайте графічний аналіз рівноваги на грошовому ринку, якщо рівень процентної ставки змінюється від  $r_0$  до  $r_1$ , а пропозиція грошей незмінна.
2. Намалюйте криву Лаффера та поясніть її економічну сутність.



### **III. Запишіть формулу, за якою визначається**

1. Запишіть формулу депозитного мультиплікатора
2. Запишіть формулу, за якою визначається фактичне бюджетне сальдо.
3. Запишіть формули, за якими визначаються простий і складний мультиплікатори видатків.
4. Запишіть формулу, за якою визначається банківські резерви.

### **IV. Розв'язати задачі**

1. Державні видатки та чисті податки збільшилися на 100 тис. грошових одиниць. Гранична норма споживання дорівнює 0,75. Податкова ставка ( коефіцієнт податків) 0,2. Визначити мультиплікатори державних видатків, податків та збалансованого бюджету.
2. Визначити приріст грошової пропозиції, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становить 200 тис. гр. од., норматив обов'язкових резервів 10%, або 0,1.
3. Визначити розмір державних закупівель ( $G$ ) і державного споживання ( $C_g$ ), якщо  $Y = 1000$ ,  $C = 600$ ,  $I = 300$ ,  $I_g = 50$ .
4. Грошова маса ( $M$ ) становить 10 млрд. гр. од. Грошова одиниця здійснює в середньому 4 обороти ( $V = 4$ ). Умовний фізичний обсяг національного виробництва ( $Q$ ) становить 400 млн. од. Визначити середній рівень цін, а також її зміну при зростанні  $M$  на 10 % та зниженні  $Q$  на 5 %.

**ХНАМГ**

(назва навчального закладу)

Напрямок підготовки : **6. 140101 «Готельно-ресторанна справа»**

Навчальний предмет: **Макроекономіка**

Семестр 4

**ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1**

1. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків.
2. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощаджень.
3. Розв'язати задачі.

Задача 1.

Державні видатки та чисті податки збільшилися на 100 тис. грошових одиниць. Гранична норма споживання дорівнює 0,75. Податкова ставка (коефіцієнт податків) 0,2. Визначити мультиплікатори державних видатків, податків та збалансованого бюджету.

Задача 2.

Розрахуйте номінальний ВВП, дефлятор, відсоткове відставання реального ВВП від потенційного, потенційний ВВП, якщо реальний ВВП склав 100 млрд. грош. од., зниження цін досягло 10%, фактичний рівень безробіття – 8%, а природний – 6%.

## НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Островський** Ігор Анатолійович

**Тимофієва** Світлана Борисівна

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни  
«**Макроекономіка**» для студентів 2 курсу заочної форми навчання галузь  
знань – 1404 «Сфера обслуговування» напряму підготовки – 6. 140101  
«Готельно-ресторанна справа»

План 2009, поз. 185 Р

---

Підп. до друку 12.02.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,5

Зам. № 6085

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,  
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: [rectorat@ksame.kharkov.ua](mailto:rectorat@ksame.kharkov.ua)

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001